

DOGFENNAU SY’N MYND GYDA’R BIL
Caiff Nodiadau Esboniadol a Memorandwm Esboniadol eu hargraffu ar wahân.

Bil Adennill Costau Meddygol ar gyfer Clefydau Asbestos (Cymru)

[FEL Y’I CYFLWYNWYD]

CYNNWYS

Cyflwyniad

1 Trosolwg

Atebolrwydd am dalu am wasanaethau GIG

2 Atebolrwydd am dalu ffioedd

3 Ystyr y prif dermau

4 Taliadau a eithrir

Tystysgrifau am ffioedd

5 Ceisiadau am dystysgrifau etc

6 Yr wybodaeth a geir mewn tystysgrifau

Talu ffioedd

7 Y cyfnod amser ar gyfer talu ffioedd

8 Adennill ffioedd

Adolygiadau ac apelau

9 Adolygu tystysgrifau

10 Apelau yn erbyn tystysgrifau a phenderfyniadau hawlildio

11 Apelau i dribiwnlys

Amrywiol

12 Darparu gwybodaeth

13 Defnyddio gwybodaeth

14 Rheoliadau sy’n llywodraethu cyfandaliadau, taliadau cyfnodol etc

15 Atebolrwydd yswirwyr

16 Defnyddio symiau a ad-delir

Amrywiol a chyffredinol

17 Cymhwyso i’r Goron

18 Gorchmynion a rheoliadau

19 Dehongli

20 Cychwyn

21 Enw byr

Atodlen 1 — Taliadau a eithrir

Bil Adennill Costau Meddygol ar gyfer Clefydau Asbestos (Cymru)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

Deddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ynghylch ac mewn cysylltiad ag adennill y gost gan Weinidogion Cymru o ddarparu gwasanaethau o dan y Gwasanaeth Iechyd Gwladol i bersonau sy'n dioddef gan glefydau sy'n ymwneud ag asbestos.

Gan ei fod wedi ei basio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac wedi derbyn cydsyniad Ei Mawrhydi, deddfir fel a ganlyn:-

Cyflwyniad

1 Trosolwg

Mae'r Ddeddf hon—

- (a) yn gosod atebolrwydd ar bersonau y mae taliadau digolledu'n cael eu gwneud ganddynt neu ar eu rhan i ddioddefwyr, neu mewn cysylltiad â dioddefwyr, clefydau sy'n ymwneud ag asbestos, i dalu ffioedd mewn cysylltiad â gwasanaethau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a ddarperir i'r dioddefwyr o ganlyniad i'r clefydau;
- (b) yn gwneud darpariaeth ar gyfer ardystio swm y ffioedd sydd i'w talu, ar gyfer talu'r ffioedd, ar gyfer adolygiadau ac apelau ac ynghylch gwybodaeth;
- (c) yn estyn sicrwydd yswiriant personau sy'n atebol i'w hatebolrwydd am dalu'r ffioedd.

Atebolrwydd am dalu am wasanaethau GIG

2 Atebolrwydd am dalu ffioedd

- (1) Pan fo taliad digolledu'n cael ei wneud i berson, neu mewn cysylltiad â pherson (y "dioddefwr") o ganlyniad i unrhyw glefyd y mae wedi ei ddioddef sy'n ymwneud ag asbestos, mae'r person y mae'r taliad digolledu'n cael ei wneud ganddo neu ar ei ran yn atebol am ad-dalu Gweinidogion Cymru mewn cysylltiad ag unrhyw wasanaethau perthnasol gan GIG Cymru a ddarperir i'r dioddefwr o ganlyniad i'r clefyd sy'n ymwneud ag asbestos.
- (2) Y swm y mae'r person yn atebol am ei ad-dalu yw swm y ffioedd priodol.

3 Ystyr y prif dermau

- (1) Yn y Ddeddf hon ystyr “taliad digolledu”, mewn perthynas â chlefyd sy’n ymwneud ag asbestos, yw taliad a wneir (ar ôl i’r adran hon ddod i rym) gan neu ar ran person sydd, neu yr honnir ei fod, yn atebol i unrhyw raddau mewn cysylltiad â’r clefyd sy’n ymwneud ag asbestos, a hwnnw’n daliad nad yw’n daliad a eithrir.
- (2) Caiff taliad fod yn daliad digolledu—
- (a) p’un a yw’n cael ei wneud mewn arian neu ar ffurf gwerth arian,
  - (b) p’un a yw’n cael ei wneud gan dderbyn atebolrwydd ai peidio,
  - (c) p’un a yw’n cael ei wneud yn wirfoddol, yn unol â gorchymyn llys neu gytundeb, neu fel arall,
  - (d) p’un a yw’n cael ei wneud yn y Deyrnas Unedig neu’n rhywle arall, ac
  - (e) p’un a oedd hawliad wedi ei wneud amdano cyn neu ar ôl i’r adran hon ddod i rym.
- (3) Yn y Ddeddf hon ystyr “clefyd sy’n ymwneud ag asbestos” yw—
- (a) asbestosis (creithio anfalaen ar feinwe’r ysgyfaint),
  - (b) mesothelioma (ffurf ar ganser sy’n effeithio’n bennaf ar leinin yr ysgyfaint),
  - (c) canser yr ysgyfaint sy’n ymwneud ag asbestos, neu
  - (d) tewhau plewrol (ffurf anfalaen ar glefyd plewrol sy’n ymwneud ag asbestos),
- (p’un a yw’n cael ei achosi neu ei ddarganfod cyn neu ar ôl i’r adran hon ddod i rym) ac mae’n cynnwys unrhyw effeithiau seicolegol sydd gan unrhyw un neu rai o’r afiechydon hynny.
- (4) Yn y Ddeddf hon ystyr “ffioedd priodol” yw’r swm neu’r symiau a bennir mewn tystysgrif a ddyroddir, mewn cysylltiad â’r dioddefwr, i’r person sy’n gwneud y taliad digolledu a honno’n dystysgrif sydd mewn grym.
- (5) Yn y Ddeddf hon ystyr “gwasanaethau perthnasol GIG Cymru” yw triniaeth neu wasanaethau eraill i’r graddau y maent yn cael eu darparu, eu sicrhau, eu comisiynu neu eu cyllido o dan Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 (“Deddf 2006”) ar unrhyw adeg ar ôl i’r adran hon ddod i rym, a’r rheini’n wasanaethau nad ydynt yn wasanaethau a eithrir.
- (6) Yn is-adran (5) ystyr “gwasanaethau a eithrir” yw—
- (a) gwasanaethau a ddarperir yn rhinwedd Rhan 4, 5 neu 6 o Ddeddf 2006 (gwasanaethau meddygol sylfaenol, gwasanaethau deintyddol sylfaenol, a gwasanaethau offthalmig sylfaenol),
  - (b) gwasanaethau a ddarperir yn rhinwedd paragraff 15 o Atodlen 2 i Ddeddf 2006, neu baragraff 11 o Atodlen 5 i’r Ddeddf honno (llety a gwasanaethau i gleifion preifat), ac

(c) gwasanaethau a ddarperir yn rhinwedd adran 198 o Ddeddf 2006 (defnyddio llety neu gyfleusterau'r gwasanaeth iechyd gwladol mewn practis preifat).

(7) Yn is-adrannau (5) a (6) mae cyfeiriadau at wasanaethau yn cynnwys llety, cyfleusterau, cyffuriau, meddyginiaethau, cyfarpar a nwyddau eraill, a ddefnyddir neu a gyflenwir yn gysylltiedig â gwasanaethau.

4 Taliadau a eithrir

(1) Yn y Ddeddf hon ystyr "taliad a eithrir" yw taliad a grybwyllir yn yr Atodlen.

(2) Caiff rheoliadau ddiwygio'r Atodlen drwy hepgor neu addasu unrhyw daliad sydd am y tro wedi ei bennu ynddi.

(3) Caiff rheoliadau addasu'r Atodlen drwy ychwanegu unrhyw daliad sydd o ddisgrifiad rhagnodedig, naill ai'n gyffredinol neu mewn amgylchiadau rhagnodedig.

Tystysgrifau am ffioedd

5 Ceisiadau am dystysgrifau etc

(1) Cyn i berson wneud taliad digolledu i ddiodeffwr o ganlyniad i glefyd sy'n ymwneud ag asbestos y mae'n dioddef ganddo, caiff y person hwnnw wneud cais i Weinidogion Cymru am dystysgrif.

(2) Rhaid i berson sydd wedi gwneud taliad digolledu o ganlyniad i glefyd sy'n ymwneud ag asbestos y mae'r diodeffwr yn dioddef ganddo, o fewn y cyfnod rhagnodedig gan ddechrau ar y dyddiad y gwnaed y taliad digolledu, wneud cais i Weinidogion Cymru am dystysgrif—

(a) os nad oes, ar adeg gwneud y taliad, unrhyw dystysgrif wedi ei dyroddi i'r person mewn cysylltiad â'r diodeffwr, neu nad yw unrhyw dystysgrif, sydd wedi ei dyroddi i'r person mewn cysylltiad â'r diodeffwr, bellach mewn grym, a

(b) os nad oes unrhyw gais am dystysgrif mewn cysylltiad â'r diodeffwr wedi ei wneud gan y person yn ystod y cyfnod rhagnodedig sy'n dod i ben yn union cyn y diwrnod y gwnaed y taliad digolledu.

(3) Os yw Gweinidogion Cymru'n cael cais o dan is-adran (1) neu (2) rhaid iddynt drefnu i dystysgrif gael ei dyroddi cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(4) Caiff dystysgrif ddarparu ei bod i aros mewn grym—

(a) hyd at ddyddiad penodedig,

(b) hyd nes y bydd achlysur penodedig yn digwydd, neu

(c) am gyfnod amhendant.

(5) Caiff person wneud cais o dan is-adran (1) am dystysgrif newydd o bryd i'w gilydd.

- 5 (6) Nid yw is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol bod Gweinidogion Cymru yn trefnu bod tystysgrif newydd yn cael ei dyroddi i berson sy'n gwneud cais o dan is-adran (5) os, pan fo'r cais yn dod i law, bydd tystysgrif sydd wedi ei dyroddi i'r ymgeisydd mewn cysylltiad â'r dioddefwr yn dal mewn grym; ond caiff Gweinidogion Cymru drefnu bod tystysgrif newydd yn cael ei dyroddi er mwyn iddi fod yn effeithiol pan ddaw'r dystysgrif gyfredol i ben.
- (7) Os bydd tystysgrif yn dod i ben, caiff Gweinidogion Cymru drefnu bod tystysgrif newydd yn cael ei dyroddi heb fod cais yn gorfod cael ei wneud i'w chael.
- (8) Rhaid i gais am dystysgrif gael ei wneud yn y modd rhagnodedig.

10 **6 Yr wybodaeth a geir mewn tystysgrifau**

- (1) Rhaid i dystysgrif bennu'r swm neu'r symiau y mae'r person y dyroddir y dystysgrif iddo yn atebol i'w dalu neu i'w talu o dan adran 2.
- (2) Rhaid i'r swm sydd i'w bennu, neu'r symiau sydd i'w pennu, fod fel a nodir mewn, neu a ddyfernir yn unol â, rheoliadau.
- 15 (3) Os yw tystysgrif yn ymwneud â hawliad a wnaed gan ddiodeffwr neu ar ei ran—
- (a) y mae llys (mewn unrhyw wlad neu diriogaeth) wedi gorchymyn mewn cysylltiad â hi fod yr iawndal i gael ei leihau i adlewyrchu'r ffaith bod gan y diodeffwr ran o'r cyfrifoldeb dros y clefyd sy'n ymwneud ag asbestos, neu
- (b) sydd wedi ei setlo neu wedi ei gytuno ar sail sy'n pennu bod yr iawndal yn cael ei leihau i adlewyrchu'r cyfryw ran o'r cyfrifoldeb hwnnw,
- 20 rhaid i'r swm neu'r symiau a bennir yn y dystysgrif, ac eithrio o dan unrhyw amgylchiadau a ragnodir, fod yn swm neu'n symiau a fyddai'n cael ei bennu neu eu pennu felly, oni bai am yr is-adran hon, ac wedi ei leihau neu eu lleihau yn ôl yr un gyfran â'r lleihad yn yr iawndal.
- 25 (4) Os yw tystysgrif yn ymwneud â diodeffwr nad oes unrhyw wasanaethau perthnasol GIG Cymru yn cael eu darparu iddo o ganlyniad i'r clefyd sy'n ymwneud ag asbestos y mae'r diodeffwr yn diodeff ganddo, rhaid i'r dystysgrif ddangos nad oes unrhyw swm yn daladwy o dan adran 2.
- (5) Caiff rheoliadau o dan is-adran (2), yn benodol, ddarparu—
- 30 (a) na chaiff y swm, neu'r swm cyfanredol, a bennir mewn tystysgrif fod yn fwy na swm rhagnodedig;
- (b) bod gwahanol symiau i'w pennu mewn cysylltiad â gwahanol amgylchiadau;
- (c) ar gyfer achosion pan fo gwasanaethau perthnasol GIG Cymru yn cael eu darparu i ddiodeffwr mewn mwy nag un man;
- 35 (d) ar gyfer achosion pan fo atebolrwydd o dan adran 2 yn cael ei ddosrannu rhwng dau neu fwy o bersonau sy'n gwneud taliadau digolledu i'r un diodeffwr neu mewn cysylltiad â'r un diodeffwr am yr un clefyd sy'n ymwneud ag asbestos;

(e) ar gyfer achosion pan fo tystysgrif newydd yn cael ei dyroddi neu pan fo tystysgrif yn cael ei dirymu oherwydd adolygiad o dan adran 9 neu apêl o dan adran 10 neu 11;

(f) bod Gweinidogion Cymru yn dyfarnu ar unrhyw fater y mae angen ei ddyfarnu arno o dan y rheoliadau neu o'u herwydd.

(6) Caiff rheoliadau o dan is-adran (2) sy'n darparu ar gyfer achosion a grybwyllir yn is-adran (5)(d) addasu'r Ddeddf hon a chânt (ymhlith pethau eraill) ddarparu yn achos bob digolledwr—

(a) ar gyfer dyfarnu, neu ailddyfarnu'r swm y mae'r digolledwr yn atebol i'w dalu o dan adran 2,

(b) ar gyfer rhoi credyd am symiau a dalwyd eisoes, ac

(c) bod unrhyw berson yn talu unrhyw falans neu fod unrhyw dâl dros ben yn cael ei adennill oddi wrth unrhyw berson.

(7) Caiff rheoliadau o dan is-adran (2) sy'n darparu ar gyfer achosion a grybwyllir yn is-adran (5)(e) (ymhlith pethau eraill) ddarparu yn achos unrhyw ddigolledwr—

(a) ar gyfer rhoi credyd am symiau a dalwyd eisoes, a

(b) bod unrhyw berson yn talu unrhyw falans neu fod unrhyw dâl dros ben yn cael ei adennill oddi wrth unrhyw berson.

(8) Mae gan berson y dyroddir tystysgrif iddo hawl i gael unrhyw fanylion a ragnodir am y modd y cafodd unrhyw swm a bennir yn y dystysgrif ei ddyfarnu os yw'r person yn gwneud cais i Weinidogion Cymru am y manylion hynny.

(9) Caniateir i reoliadau o dan is-adran (2) gael eu gwneud yn y fath fodd ag i fod yn gymwys i unrhyw dystysgrif a ddyroddir ar ôl yr amser y mae'r rheoliadau'n dod i rym, ac eithrio un sy'n ymwneud â thaliad digolledu a wnaed cyn yr amser hwnnw.

Talu ffioedd

7 Y cyfnod amser ar gyfer talu ffioedd

(1) Os caiff y dystysgrif y dyfernir drwy gyfeirio ati swm sy'n daladwy o dan adran 2, ei dyroddi cyn y dyddiad setlo, rhaid i'r swm hwnnw gael ei dalu cyn diwedd y cyfnod o 14 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y dyddiad setlo.

(2) Os caiff y dystysgrif y dyfernir drwy gyfeirio ati swm sy'n daladwy o dan adran 2, ei dyroddi ar neu ar ôl y dyddiad setlo, rhaid i'r swm hwnnw gael ei dalu cyn diwedd y cyfnod o 14 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwrnod dyroddi'r dystysgrif.

(3) Yn yr adran hon ystyr "y dyddiad setlo" yw'r dyddiad pryd y caiff y taliad digolledu ei wneud.

(4) Mae'r adran hon yn ddarostyngedig i adran 8(2).

8 Adennill ffioedd

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw person wedi gwneud taliad digolledu a bod naill ai—
- (a) is-adran (2) o adran 5 yn gymwys ond nad yw'r person wedi gwneud cais am dystysgrif fel sy'n ofynnol gan yr is-adran honno, neu
  - (b) bod y person heb dalu'n llawn unrhyw swm sy'n ddyledus o dan adran 2 erbyn diwedd y cyfnod a ganiateir o dan adran 7.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru—
- (a) mewn achos o fewn is-adran (1)(a), ddyroddi tystysgrif i'r person a wnaeth y taliad digolledu, neu
  - (b) mewn achos o fewn is-adran (1)(b), ddyroddi i'r person a wnaeth y taliad digolledu gopi o'r dystysgrif neu (os oes mwy nag un wedi cael ei dyroddi) yr un fwyaf diweddar,
- ac yn y naill achos neu'r llall, cânt ddyroddi i'r person alwad am dalu unrhyw swm sy'n ddyledus o dan adran 2 ar unwaith.
- (3) Caiff Gweinidogion Cymru adennill y swm y mae galwad am dalu yn cael ei ddyroddi o dan is-adran (2) oddi wrth y person a wnaeth y taliad digolledu.
- (4) Os yw llys sirol yn gorchymyn felly, gellir adennill y swm y gelwir amdano o dan adran 85 o Ddeddf Llysoedd Sirol 1984 neu fel arall fel pe bai'n daladwy o dan orchymyn gan y llys hwnnw.
- (5) Mae dogfen sy'n datgan ei bod yn gofnod o'r swm y mae modd ei adennill o dan is-adran (3) yn dystiolaeth ddigamsyniol bod modd adennill y swm felly os yw wedi ei llofnodi gan berson sydd wedi ei awdurdodi i wneud hynny gan Weinidogion Cymru.
- (6) At ddibenion is-adran (5) mae dogfen sy'n honni ei bod wedi ei llofnodi gan berson sydd wedi ei awdurdodi i wneud hynny gan Weinidogion Cymru i'w thrin fel petai wedi ei llofnodi felly oni phrofir i'r gwrthwyneb.

Adolygiadau ac apelau

9 Adolygu tystysgrifau

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru adolygu tystysgrif a ddyroddir ganddynt os yw'r dystysgrif yn ymwneud â hawliad a grybwyllir yn adran 6(3) a bod hysbysiad am y gorchymyn, y setliad neu'r cytundeb o dan sylw wedi ei roi i Weinidogion Cymru yn y modd a ragnodir.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru adolygu tystysgrif a ddyroddwyd ganddynt—
- (a) naill ai o fewn y cyfnod rhagnodedig neu mewn achosion rhagnodedig neu mewn amgylchiadau rhagnodedig, a
  - (b) naill ai ar gais a wnaed at y diben hwnnw neu o'u pen a'u pastwn eu hunain.
- (3) Ar ôl adolygiad o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru—

- (a) cadarnhau'r dystysgrif,
- (b) dyroddi tystysgrif newydd sy'n cynnwys unrhyw amrywiadau sy'n briodol yn eu barn hwy, neu
- (c) dirymu'r dystysgrif.

5 **10 Apelau yn erbyn tystysgrifau a phenderfyniadau hawlildio**

- (1) Caiff apêl yn erbyn tystysgrif gael ei gwneud gan y person y dyroddwyd y dystysgrif iddo ar un neu fwy o'r seiliau canlynol—
- (a) bod swm a bennir yn y dystysgrif yn anghywir,
  - (b) bod swm a bennir felly yn cymryd i ystyriaeth rywbeth nad yw'n wasanaethau perthnasol GIG Cymru, neu
  - (c) nad yw'r taliad y dyroddwyd y dystysgrif ar ei sail yn daliad digolledu.
- (2) Ni chaniateir i unrhyw apêl gael ei gwneud hyd nes—
- (a) bod yr hawliad yn erbyn y person y dyroddwyd y dystysgrif iddo, sy'n arwain at y taliad digolledu, wedi ei benderfynu'n derfynol, a
  - (b) bod y swm (neu'r symiau) a bennir yn y dystysgrif wedi ei dalu (neu wedi eu talu) i Weinidogion Cymru (ond yn ddarostyngedig i is-adran (4) ac adran 11(5)).
- (3) At ddibenion is-adran (2)(a), os yw dyfarniad iawndal mewn cysylltiad â hawliad wedi ei wneud o dan, neu yn rhinwedd—
- (a) adran 32A(2)(a) o Ddeddf Uwchlysoedd 1981, neu
  - (b) adran 51(2)(a) o Ddeddf Llysoedd Sirol 1984,
- (gorchmynion ar gyfer iawndaliadau dros dro mewn achosion o anafiadau corfforol), mae'r hawliad i'w drin fel petai wedi ei benderfynu'n derfynol.
- (4) Caiff Gweinidogion Cymru, ar ôl cael cais y person y dyroddwyd y dystysgrif iddo, hawlildio'r gofyniad yn is-adran (2)(b) fod y swm (neu'r symiau) a bennir yn y dystysgrif yn cael ei dalu (neu eu talu) cyn gwneud apêl.
- (5) Dim ond os yw'n ymddangos i Weinidogion Cymru y byddai talu'r swm (neu'r symiau) a bennir yn y dystysgrif yn achosi caledi ariannol eithriadol y cânt ganiatáu hawlildiad.
- (6) Caiff apêl yn erbyn penderfyniad Gweinidogion Cymru ("penderfyniad hawlildio") ar gais o dan is-adran (4) gael ei wneud gan y person y dyroddwyd y dystysgrif iddo.
- (7) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth—
- (a) ynghylch y modd y caniateir i apêl yn erbyn tystysgrif neu benderfyniad hawlildio gael ei gwneud ac ynghylch y cyfnod y caniateir i apêl o'r fath gael ei gwneud ynddo;
  - (b) ynghylch y weithdrefn sydd i'w dilyn os caiff apêl yn erbyn tystysgrif neu benderfyniad hawlildio ei gwneud;

- (c) er mwyn galluogi apêl yn erbyn tystysgrif i gael ei thrin fel cais am adolygiad o dan adran 9.

11 Apelau i dribiwnlys

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru gyfeirio at y Tribiwnlys Haen Gyntaf apêl yn erbyn—
- 5 (a) tystysgrif, neu
(b) penderfyniad hawlildio.
- (2) Wrth ddyfarnu ar apêl yn erbyn tystysgrif, rhaid i'r tribiwnlys ystyried unrhyw benderfyniad gan lys sy'n ymwneud â'r un mater, neu unrhyw fater tebyg, sy'n codi mewn cysylltiad â'r clefyd o dan sylw sy'n ymwneud ag asbestos.
- 10 (3) Ar apêl yn erbyn tystysgrif, caiff tribiwnlys—
- (a) cadarnhau'r swm neu'r symiau a bennir yn y dystysgrif,
(b) pennu unrhyw amrywiadau sydd i'w gwneud wrth ddyroddi tystysgrif newydd o dan is-adran (4), neu
(c) datgan bod y dystysgrif i'w dirymu.
- 15 (4) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi derbyn penderfyniad tribiwnlys ar apêl yn erbyn tystysgrif, rhaid iddynt (yn unol â'r penderfyniad hwnnw)—
- (a) cadarnhau'r dystysgrif,
(b) dyroddi tystysgrif newydd, neu
(c) dirymu'r dystysgrif.
- 20 (5) Ar apêl yn erbyn penderfyniad hawlildio, caiff tribiwnlys—
- (a) cadarnhau'r penderfyniad, neu
(b) hawlildio'r gofyniad o dan sylw.

Amrywiol

12 Darparu gwybodaeth

- 25 (1) Os yw digollediad yn cael ei geisio o ganlyniad i glefyd sy'n ymwneud ag asbestos y mae dioddefwr yn dioddef ganddo, rhaid i unrhyw wybodaeth a ragnodir ynglŷn ag amgylchiadau'r achos gael ei rhoi i Weinidogion Cymru gan y personau canlynol—
- (a) y person y gwneir yr hawliad yn ei erbyn ac unrhyw un sy'n gweithredu ar ran y person hwnnw, p'un a oes achos cyfreithiol wedi ei gychwyn ai peidio;
- 30 (b) unrhyw berson arall, neu unrhyw un sy'n gweithredu ar ran unrhyw berson arall, sy'n atebol, neu yr honnir ei fod yn atebol, i unrhyw raddau mewn cysylltiad â'r clefyd;
- (c) y dioddefwr, neu os yw'r dioddefwr wedi marw, cynrychiolwyr personol y dioddefwr neu unrhyw un sy'n gweithredu ar ran y dioddefwr neu ar ran
- 35 cynrychiolwyr personol y dioddefwr;

(d) os nad yw'r hawliad yn cael ei wneud gan y dioddefwr, y person sy'n gwneud yr hawliad neu unrhyw un sy'n gweithredu ar ei ran;

(e) y personau sy'n gyfrifol am unrhyw sefydliad neu gorff y mae gwasanaethau perthnasol GIG Cymru'n cael eu darparu ganddynt i'r dioddefwr mewn cysylltiad â'r clefyd sy'n ymwneud ag asbestos.

(2) Rhaid i berson y mae'n ofynnol iddo roi gwybodaeth o dan yr adran hon wneud hynny—

(a) yn y modd rhagnodedig, a

(b) o fewn y cyfnod rhagnodedig.

(3) Caniateir i reoliadau o dan yr adran hon, yn benodol, ei gwneud hi'n ofynnol i wybodaeth gael ei darparu am unrhyw wasanaethau perthnasol GIG Cymru a ddarparwyd i dioddefwr mewn cysylltiad â chlefyd sy'n ymwneud ag asbestos.

13 Defnyddio gwybodaeth

(1) Caniateir i wybodaeth y mae'r is-adran hon yn gymwys iddi—

(a) cael ei rhoi i Weinidogion Cymru ei defnyddio, neu

(b) cael ei rhoi i berson sy'n darparu gwasanaethau i Weinidogion Cymru ei defnyddio, neu er mwyn i'r person hwnnw ei defnyddio,

at ddibenion, neu at unrhyw ddibenion sy'n gysylltiedig ag arfer swyddogaethau o dan y Ddeddf hon.

(2) Mae is-adran (1) yn gymwys i—

(a) gwybodaeth a ddelir gan yr Ysgrifennydd Gwladol, neu

(b) gwybodaeth a ddelir gan berson sy'n darparu gwasanaethau i'r Ysgrifennydd Gwladol mewn cysylltiad â darparu'r gwasanaethau hynny,

at ddibenion arfer, neu at unrhyw ddiben sy'n gysylltiedig ag arfer, swyddogaethau o dan Ddeddf Nawdd Cymdeithasol (Adennill Budd-daliadau) 1997.

14 Rheoliadau sy'n llywodraethu cyfandaliadau, taliadau cyfnodol etc

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth (gan gynnwys darpariaeth sy'n addasu gweithrediad y Ddeddf hon)—

(a) ar gyfer achosion y mae adran 2 yn gymwys iddynt lle y mae dau neu fwy o daliadau digolledu ar ffurf cyfandaliadau yn cael eu gwneud gan yr un person mewn cysylltiad â chlefyd sy'n ymwneud ag asbestos;

(b) ar gyfer achosion y mae adran 2 yn gymwys iddynt lle'r ymrwymir i gytundeb er mwyn gwneud—

(i) taliadau digolledu cyfnodol (p'un ai o natur incwm neu o natur cyfalaf), neu

(ii) taliadau digolledu cyfnodol a chyfandaliadau digolledu;

(c) ar gyfer achosion lle y mae'r taliad digolledu y mae adran 2 yn gymwys iddo yn daliad interim o iawndal y mae llys yn gorchymyn ei fod i gael ei ad-dalu.

(2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1)(a), yn benodol, ddarparu—

(a) ar gyfer rhoi credyd am symiau sydd eisoes wedi cael eu talu, a

(b) bod unrhyw berson yn talu unrhyw falans neu fod unrhyw dâl dros ben yn cael ei adennill oddi wrth unrhyw berson.

(3) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n addasu'r modd y mae'r Ddeddf hon yn gymwys mewn perthynas ag achosion lle y mae taliad i mewn i lys ac, yn benodol, caiff ddarparu—

(a) bod gwneud taliad i mewn i lys i'w drin mewn amgylchiadau rhagnodedig fel gwneud taliad digolledu, a

(b) ar gyfer gwneud cais am dystysgrifau a'u dyroddi.

15 Atebolrwydd yswirwyr

(1) Os gwneir taliad digolledu mewn achos—

(a) lle y mae person yn atebol i unrhyw raddau mewn cysylltiad â chlefyd sy'n ymwneud ag asbestos, a

(b) lle y mae'r atebolrwydd wedi ei gwmpasu i unrhyw raddau gan bolisi yswiriant, mae'r polisi i'w drin hefyd fel ei fod yn cwmpasu unrhyw atebolrwydd gan y person hwnnw o dan adran 2.

(2) Ni chaniateir i atebolrwydd a osodir ar yr yswiriwr gan is-adran (1) gael ei eithrio na'i gyfyngu.

(3) At y diben hwnnw, mae eithrio neu gyfyngu atebolrwydd yn cynnwys—

(a) peri i'r atebolrwydd neu ei orfodi fod yn ddarostyngedig i amodau cyfyngol neu feichus,

(b) eithrio neu gyfyngu unrhyw hawl neu rwymedi o ran yr atebolrwydd, neu beri i'r person ddioddef unrhyw afles am ei fod yn mynd ar drywydd unrhyw hawl neu rwymedi o'r fath, neu

(c) eithrio neu gyfyngu rheolau tystiolaeth neu reolau'r drefn.

(4) Caiff rheoliadau, mewn achosion rhagnodedig, gyfyngu ar faint unrhyw atebolrwydd a osodir ar yswiriwr gan is-adran (1).

(5) Mae'r adran hon yn gymwys mewn perthynas â pholisïau yswiriant a ddyroddir cyn (yn ogystal â'r rheini a ddyroddir ar ôl) y dyddiad y daw'r adran hon i rym.

(6) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at bolisïau yswiriant a'u dyroddi yn cynnwys cyfeiriadau at gontractau yswiriant a'u llunio.

16 Defnyddio symiau a ad-delir

Rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i ddymunoldeb sicrhau bod swm sy'n cyfateb i'r hyn a ad-delir yn rhinwedd adran 2 yn cael ei ddefnyddio, yn unol â Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, at ddibenion trin clefydau sy'n ymwneud ag asbestos, neu ddarparu gwasanaethau sy'n ymwneud â chlefydau o'r fath.

Amrywiol a chyffredinol

17 Cymhwyso i'r Goron

Mae'r Ddeddf hon yn rhwymo'r Goron.

18 Gorchmynion a rheoliadau

- (1) Mae unrhyw bŵer i wneud gorchmynion neu reoliadau o dan y Ddeddf hon i'w arfer gan Weinidogion Cymru.
- (2) Caiff unrhyw orchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon—
  - (a) gwneud gwahanol ddarpariaethau at wahanol ddibenion, a
  - (b) gwneud darpariaeth gysylltiedig, darpariaeth atodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth drosiannol.
- (3) Caiff unrhyw bŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon (yn ogystal â bod yn arferadwy mewn perthynas â phob achos y mae'n ei rychwantu) gael ei arfer mewn perthynas â'r holl achosion hynny sy'n ddarostyngedig i eithriadau neu mewn perthynas ag unrhyw achos penodol neu ddsbarth ar achos.
- (4) Mae unrhyw bŵer i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.
- (5) Ni chaniateir i'r rheoliadau canlynol—
  - (a) rheoliadau o dan adran 4(2), a
  - (b) y rheoliadau cyntaf o dan adran 6(2),
 gael eu gwneud oni bai bod drafft o'r offeryn statudol sy'n eu cynnwys wedi cael ei osod gerbron, ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad, Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
- (6) Mae offeryn statudol sy'n cynnwys unrhyw reoliadau eraill o dan y Ddeddf hon yn ddarostyngedig i gael ei ddiddymu yn unol â phenderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

19 Dehongli

Yn y Ddeddf hon—

mae i'r ymadrodd "clefyd sy'n ymwneud ag asbestos" ("asbestos-related disease") yr ystyr a roddir gan adran 3(3);

ystyr "Deddf 2006" ("2006 Act") yw Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;

mae i'r ymadrodd "dioddefwr" ("victim") yr ystyr a roddir gan adran 2;

mae i'r ymadrodd "ffioedd priodol" ("appropriate charges") yr ystyr a roddir gan adran 3(4);

mae i'r ymadrodd "gwasanaethau perthnasol GIG Cymru" ("relevant Welsh NHS services") yr ystyr a roddir gan adran 3(5) i (7);

mae i'r ymadrodd "penderfyniad hawlildio" ("waiver decision") yr ystyr a roddir gan adran 10(6);

ystyr "rhagnodedig" ac "a ragnodir" ("prescribed") yw wedi ei ragnodi gan reoliadau;

mae i'r ymadrodd "taliad a eithrir" ("excluded payment") yr ystyr a roddir gan adran 4 (a'r Atodlen);

mae i'r ymadrodd "taliad digolledu" ("compensation payment") yr ystyr a roddir gan adran 3(1) a (2);

ystyr "tystysgrif" ("certificate") yw dystysgrif o dan y Ddeddf hon.

20 Cychwyn

- (1) Daw adran 1, yr adran hon, adran 21 a'r pwerau a roddir gan y Ddeddf hon i wneud rheoliadau, i rym drannoeth y diwrnod ar ôl i'r Ddeddf hon gael Cydsyniad Brenhinol.
- (2) Yn ddarostyngedig i is-adran (1), daw'r Ddeddf hon i rym yn unol â darpariaeth a wnaed drwy orchymyn.

21 Enw byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Adennill Costau Meddygol ar gyfer Clefydau sy'n ymwneud ag Asbestos (Cymru) 2013.

ATODLEN 1

(A gyflwynwyd gan adran 4)

TALIADAU A EITHRIR

- 1 Unrhyw daliad a wneir gan yr Ysgrifennydd Gwladol o dan Ddeddf Niwmoconiosis etc
5 (Digolledu Gweithwyr) 1979 neu Ran 4 o Ddeddf Cynhaliaeth Plant a Thaliadau Eraill
2008.
- 2 Unrhyw daliad a wneir i'r dioddefwr neu ar ei gyfer o dan adran 130 o Ddeddf Pwerau
Llysoedd Troseddol (Dedfrydu) 2000 (gorchmynion digolledu yn erbyn personau sydd
wedi eu collfarnu).
- 10 3 Unrhyw daliad a wneir, wrth arfer disgresiwn, allan o eiddo a ddelir yn ddarostyngedig i
ymddiriedaeth mewn achos lle na chafodd mwy na 50 y cant yn ôl ei werth o'r cyfalaf a
gyfrannwyd at yr ymddiriedaeth ei ddarparu'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol gan
bersonau sydd, neu yr honnir eu bod, yn atebol mewn cysylltiad—
- (a) â'r clefyd sy'n ymwneud ag asbestos y mae'r dioddefwr yn dioddef ganddo, neu
15 (b) ag unrhyw glefyd cysylltiedig y mae rhywun arall yn dioddef ganddo.
- 4 Unrhyw daliad a wnaed o eiddo a ddelir at ddibenion ymddiriedaeth ragnodedig.
- 5 (1) Unrhyw daliad a wnaed i'r dioddefwr gan yswiriwr o dan delerau unrhyw gontract
yswiriant yr ymrwymwyd iddo gan y dioddefwr a'r yswiriwr.
- (2) Yn is-baragraff (1) ystyr "yswiriwr" ("insurer") yw—
- 20 (a) person sydd â chaniatâd o dan Ran 4 o Ddeddf Gwasanaethau a Marchnadoedd
Ariannol 2000 i weithredu neu i gyflawni contractau yswiriant, neu
- (b) cwmni Ardal Economaidd Ewropeaidd o'r math a grybwyllir ym mharagraff 5(d)
o Atodlen 3 i'r Ddeddf honno sydd â chaniatâd o dan baragraff 15 o'r Atodlen
honno (o ganlyniad i gymhwyso i gael awdurdodiad o dan baragraff 12 o'r
25 Atodlen honno) i weithredu neu i gyflawni contractau yswiriant.
- (3) Dylid darllen is-baragraff (2) yn unol â'r canlynol—
- (a) adran 22 o Ddeddf Gwasanaethau a Marchnadoedd Ariannol 2000,
(b) unrhyw orchymyn perthnasol o dan yr adran honno, ac
(c) Atodlen 2 i'r Ddeddf honno.
- 30 6 Unrhyw daliad i'r graddau y caiff ei wneud—
- (a) o ganlyniad i Ddeddf Damweiniau Marwol 1976, neu
(b) mewn amgylchiadau lle y byddai, pe bai achos cyfreithiol wedi ei ddwyn, wedi ei
ddwyn o dan y Ddeddf honno.